

הנהגות באשה והמשנה ברורה בבאור הלכה שם תמה עליו כיון שאין קניי לו חלא בודא אין גירות לחצאין זמאי מחני קבלתו למצות הנהגות בעבד זא קייל בכורות בס' עד כמה (דף ל') שמי שבא לקבל עליו דית חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו וכו'. ועיין בכריתות דף ט' מה אבותינו לא נכנסו לברית אלא במילה ומבילה והזאת דמים ולא די במה שקבלו על עצמן מתחלה לקיים התורה שענו כל העם כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע וכו'. ואחר כתבי כל זאת התבוננתי שאפשר לקיים דבריו דס"ל להמג"א ג"כ דאינו בכלל ישראל כלל ובכלל גר תושב הוא והכל כמו שכתבנו אלא דס"ל דגר תושב גופא אם רצה לקבל עליו בעת תחלת גירותו עוד מצות מלבד השבע ג"כ חלה קבלתו שמחויב אח"כ לקיימם ומחויב לשמור שבת אם קבל עליו, עכ"ל, ויעוין שם באריכות, ויתכן שזה נובע מהכ' "איש איש" מלמד שהעכו"ם גודרים נדרים ונדבות בישראל. שהמדובר שם הוא בעניני קרבנות לבד, מ"מ קבלת מצות נכלל בשם "קדשים" דהוה חלות של קדושה על עצמו. ואף שאין בל יחל בב"ג, כמבואר בגמ' גזיר (ס"ב א') אבל יש חיוב לקיים מה שקיבל עליו. היוצא מדברינו שקבלת המצות שקבל עליו טרם שטבל חלה עליו ואפילו כל דקדוקי סופרים וכל גזירות חכמים שגזרו על ישראל חלים עליו אם קיבל עליו, ומפני זה שייך לומר על הגר בעצמו תקוני גברא בשבתא לא מתקנינן, שחל עליו האיסור לטבול עצמו לשם גירות בשבת. אכן הרמב"ם והאלפס סוברים שאין ממשות בקבלת מצותיו כל זמן שלא טבל גירות. לכן מוכרחים להיות נוכחים שלשה בשעת טבילתו לא מפני הטבילה עצמה אלא משום שע"י הטבילה חל עליו החיוב לשמור מה שקיבל עליו כל המצות. ולפי האיסור הוא משום אין דנין בשבת, לא משום תקוני גברא, דאין על מי להטיל גזירה זו, כל זמן שלא טבל לשם יהדות ולא נכנס בכלל ישראל.¹

ו. ואחרי שבאנו עד הלום נגש לברר מצות קבלת גרים, שנינו במדרש רבה סוף פ' לך לך ח"ל: "וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף, הניא: הולכים ליריד של גוים בחולו של מועד ליקח מהם בתים שדות וכרמים ועבדים ושפחות. רבי אמי בשם ריש לקיש אמר: לא סוף דבר עבדים מהולים הן לו, אלא אפילו ערלים מפני שהוא מכניסן תחת כנפי השכינה. רבי יהושע בן לוי בעא קומי ריש לקיש אמר לי מהו ליקח עבדים ערלים מן הגוים? אמר לי: אימתי אתה

(1) המג"א לסי הסבר המ"ב דן על קבלת מצוות בתור גית, משא"כ ניד"ד שבא להתגיר בחור גיצי, מה לו לקבלת מצוה של גית, ולגירות ממש הרי בעינן טבילה, ובלי טבילה טרם נגמרה גירותו ואין עליו שום חיוב מצות.

ולענין הענין ששט, דהאיסור על ביי"ד שמקבלים אותו ומתקנים גברא, וכסוגית הגמרא במות, והוצרך הרמב"ם להדגיש שהאיסור הוא "הואיל והדבר צריך ביידי, שאלו הי' רק צריך עדים בעלמא, כי אז היתה מעולת הגירות מבוצעת ע"י זה שבא להתגיר, והעדים אינם אלא לאימות הדבר, ואו לא הי' אסור להתגיר בשבת, וכטענת הרה"מ שליט"א, כי עליו בתור גי עוד אין איסור תיקונא גברא. אכן מכיון שצריך ביי"ד ש"מ זחם הם המקבלים אותו, ע"כ חל עליהם איסור התיקונא גברא.

ה ע ו ר ך

שואלני ביום טוב: תני; אפילו בשבת, וכן הקונה חצר בארץ ישראל א"ל תרי למחר בכך וכך, משום דחביבת ארץ ישראל יש לו רשות לומר כך, תני חזקיי; עד רדת אפילו בשבת, שכן פצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת.

ממדרי' הג'ל למדנו כמה דברים: א. דבחוה"מ מותר לקנות מגוים בתים שדות וכרמים עבדים ושפחות, אולם נראה שרק קנין גמור שיעברו לרשות ישראל, אבל לא חכירת שדות ובתים. ב. השואת קנין עבדים בשבת לקנין בחינם בא"י, כמו שהותר הקני' של בתים בשבת משום ישוב א"י כך תותרה הקני' של עבדים משום מצות הכנסתן תחת כנפי השכינה. ג. סמיכת הפרשיות כבוש יריחו בשבת לרכישת חצר בא"י, אכן זה דורש ביאור דלכאורה אין כל קשר ביניהם, דלפי המבואר בגמ' שבת בבלי י"ט א' וז"ל שם: "ת"ר אין צריך על ציירות של גברים פחות מג' ימים קודם לשבת ואם התחילו אין מפסיקין וכן ה"י שמאי אומר עד רדתה אפילו בשבת". והרמב"ם בפ"ב מהל' שבת הל' כ"ה אומר דהכא איירי במלחמת הרשות והתחילו ג' ימים קודם השבת ואין צריך לומר במלחמת מצוה. וקנין בית בא"י בשבת לא הותרה רק ע"י שבות כמבואר בגמ' גיטין ח' ב' וז"ל: "והקונה שדה בסוריא בקונה בפרוארי ירושלים למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שכותבין עליו אונו אפילו בשבת, בשבת ס"ד — ה"נ אומר לגוי ועושה ואע"ג דאמירה לעכו"ם שבות משום ישוב א"י לא גזרו רבנן, וכן נפסק ברמב"ם ה"ו מהל' שבת ובשו"ע הל' שבת ס"י ש"ו (מלבד האור זרוע שתוא מפרינו על המדה והוא יחיד בדין זה). ובכיבוש א"י שלמדנו מן הכתוב עד רדתה אפילו בשבת לא רק מותרת אלא גם נצטוינו ללחום בשבת אפילו בחילולי שבת ע"י מלאכות גמורות, ומוכרחים לומר שהלימוד והסמיכות הוא רק בנקודה אחת מה שנוגע להחמתה, שאף שיהושע בן נון ה"י יכול להמתין עד למחרת לכבוש את יריחו בכל זאת לא המתין ואמר הואיל ונתנה רשות ללחום בעצם יום השבת לא אמתין עד למחרת משום דחביבה ארץ ישראל. אף אנו לומדים משם לגבי קניית עבדים ושפחות בשבת אף שאפשר לקנותן גם למחרת, מ"מ הואיל ויש מצוה לקנותן מפני הכנסתן תחת כנפי השכינה, והותרה שבות משום זה אין דוחין המצוה למחרת ואמרינן הואיל ונתנה הותרה.

ז. ולפי"ו נראה שכל שכן שמותר לטבול גר בשבת אם כבר קבל עלינו המצות ומל לשם יהדות ואינה חסרה רק הטבילה, ולפי זה תצא לנו מחלוקת חדשה² בין הבבלי ביבמות שאסרו טבילת גר משום שבות לבין המד"ר שהתיר

(2) מלשון הבבלי (שבת י"ט). שלמד ממש"נ "עד רדתה" — אפילו בשבת, לענין אם התחילו אין מפסיקים, ודין זה הוא גם במלחמת רשות, וכן בהפלגה בספינת נראה שהיתר הוא משום שיש לנצל את התנאים ולא לאחזרם, כי מי יודע מה ילד יום, ולפי"ו גם הא דיריחו מטעם זה הוא. אכן מדרש זה הוא גם בירוש' (מ"ק פ"ב, ד'), ושיטת הירוש' שבמלחמת מצוה מתחילים גם בשבת (שבת פ"א, ח') ומסתייע שם מיריחו, ולפי"ו לכאורה הוא כדעת הרה"מ שליט"א שה"י אפשר להחליל ביום אחר, (אם כי ג"ו אינו מוכרח, מ"מ מסתיימת הירוש' שאמר שבמלחמת מצוה מתחילין, ולא חילק, נ"ב שחוא בכל התנאים), מ"מ מה שמסרש שלענין סרט זה למדו גם לקנות מהם אין שום הוכחה כי י"ל שחוא רק בגזנא

יסבור כמו המדר"ר והספרי בכל זאת יתכן שהעמידו חכמים את דבריהם דלא עדיף מהזאה בשבת כדי לעשות קרבן פסח שהוא בכרת בכל זאת לא התירו; וגם אפשר לומר שאין כל קשר בין המצוה של ואהבת את ה' אלקיך לבין הברכה על הטבילה משום שאין תקנת הברכה על הגירות רק על מעשה הטבילה, ומעשה הטבילה נעשה ע"י הגר לא ע"י הבי"ד ואין שייך לומר **בגמ' ה' אלקיך על הטבילה** מ"מ אני על משמרת אעמודה שאפשר עכ"פ לבאר דעת ה' **ה' יקוּדָה אַמְרָה שְׂמוּאֵל** במה שלא הוציאו טבילת גר מן הכלל שמברכים עובר לעשייתו אף שגברא לא חזי שטעמו מפני שיש לב"ד **אמרי חכמים** וכן נפסי השכינה ונצטוינו ע"ז בתורה ע"כ בי"ד מברכים.

והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים מצד מצלו עליהם ועלולותם צמח להם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'. והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'. והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'.

והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'. והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'.

והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'. והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'.

והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'. והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'.

והנה כי המצוה להקנות גרם וכו' וכן נפסי במקומם ככאן שהגרים לאוהב אלוהים וכו'.